

...en un somni, a Formentera!

Vicenç García i Fuster

Acabam de dinar i tenim un parell d'hores abans de pujar al ràpid que ens ha de dur a Eivissa. No ens podem estar d'aprofitar l'ocasió per fer una visita ràpida a l'illa.

Començam l'itinerari a es. Caló, lloc d'on salpava "es llaüt dels Caló", un llaüt a vela que unia Formentera i Eivissa, i segurament un dels racons més hermosos de Formentera.

Una carretera plena de revolts ens ha de dur a la Mola:

*Alta Mola, extrem replà,
dura cinglera rodona...*

Un massís pla, amb una església, una escoleta, un far i un molí.

Però abans d'arribar-hi, a mig camí, contemplam Formentera des del Mirador. Una imatge que quedarà, per sempre més, retinuda a les nostres retines: a la dreta, les platges de Tramuntana i Llevant, amb els penya-segats de Punta Prima. A l'esquerra, les platges de Migjorn, amb el cap de Bar-

baria al fons. Intuïm, a l'horitzó, *erecte diferent, al seu caire, es Vedrà.*

A dalt, una església blanca presideix el silenci del petit nucli de cases que l'envolten.

Damunt el penya-segat, al fons d'una carretera dreta, apareix, majestuosa, la figura d'un far.

Ens hi anam acostant i deixam al nostre pas un molí fariner -un bon dia hi va arribar en Bob Dylan i hi va romandre una tem-

porada-, tancons de pedra seca, vinyes...

A cent vint metres sobre el nivell de la mar, el far de la Mola envia la seva llum a quasi vuitanta quilòmetres de distància. Un dia, el farer em va dir que un far és com un braç que s'allarga, és com una veu que dóna seguretat.

I a devora seu, un monòlit recorda Jules Verne i una obra seva que parla de Formentera: Hèctor Servadac.

Abans de fer una aturada al sepulcre megalític de ca na Costa, el més antic de les pitiüses, ens returam davant la Fonda Pepe, una mena de santuari del moviment hippy - peluts per als formenterers- que s'instal·là a Formentera cap els anys seixanta.

Dos estanys on cau el dia...

El Pudent i el des Peix... *El cel aquí és molt gran, i s'hi allarga el crepuscle interminablement.*

L'estany Pudent o dels Flamencs, un dia lloc d'obligada aturada del llarg camí migratori d'aquestes aus -avui només l'escultura d'un grup de flamencs són el testimoni del seu pas per l'illa- i estany que bastia d'aigua els dipòsits de les antigues salines.

A l'estany del Peix les barques romanen amarrades en espera que els vents calmin. Entre la carretera i les aigües de l'estany observem les runes del que va ser un camp de concentració els anys posteriors de la guerra civil, de tant trist record per als formenterers.

Camí de Barbaria el paisatge ens acarona.

Camps de pedra, algun bocí de terra més agrada, figueres d'ombra adormida i front auster d'algun pi.

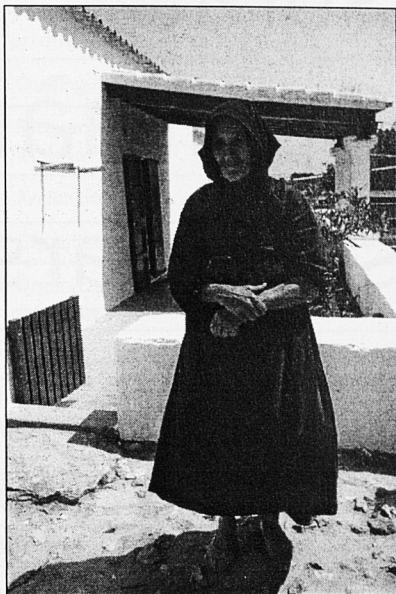
El ritme tranquil i suau del paisatge es trenca sobtadament. Ara el panorama es dibuixa dur i esquerp. L'extrema soledat del Cap només la trenquen unes cabres que es creuen en el nostre camí i alguna curiosa sargantana que aixeca el seu cap al nostre pas.

També un far, el de Barbaria, domina la cinglera i espera, vigilant, que la fosca encengui la seva llanterna.

Espadats de Barbaria, gran arc obert al migdia...

Un forat, com una mena de mossegada a tall de terra s'obri davant nostre. Ens hi endinsam.

La foscor ens fa mal al ulls. Caminam uns metres i ens envaeix una llum enlluernadora: als nostres peus la immensitat blava de la mar. Ara som nosaltres qui dominam el penya-segat.

La mar que també és nostra, la mar, sempre la mar; i aquesta Formentera de gràcia indefinible...

El dia cau lentament.

El nostre viatge s'acaba. La lluna s'atansa. Passam per Sant Francesc.

Sant Francesc, esglésiola amb brau posat de castell, porta entorn com un anell el clar paisatge que vola.

A la Savina, el Rápido de Menorca ha engegat els motors. Un fum negre omple l'espai.

Al fons de l'espigó, entre la negritud endevin la inconfusible figura de la Joven Dolores. Quantes històries, quantes aventures. Si les seves velles fustes parlassin... Només la Dolores en dies de temporal s'atreveia a desafiar la fúria dels Freus. Però ara roman silenciosa atracada al moll.

M'hi acost. El vent juga amb un mocador de quadres vermells i negres estès a popa. La Dolores gemega quan, empesa per les ones, el seu cos topa amb una roda de goma que la separa de la paret de l'espigó.

Fa uns anys, un dia de temporal, vaig fer la travessia amb la Dolores. Enmig dels Freus cruïxa tant que semblava que s'havia de desfer en mil bocins. Les rialles d'alguns turistes s'havien tornat ganyotes de por. L'aigua, al bell mig de la barca, anava de banda a banda. Però dret, devora la barra que servia de bar, un vell mariner, amb un tasset d'herbes a la mà, espetà: "Quan un home s'aguanta dret és que no hi ha mal temps". Allò em va tranquil·litzar.

Formentera... Un altre cop un gust distint. □

Nota: El redactat en cursiva són fragments de les obres "Formentera" i "L'altra illa" del poeta eivissenc Marià Villangómez.